

The Fourth book of the dēnkird

The extant book iv of the *Dēnkird* contains passages selected by Ādurfarrōbay son of Farrozzād from the book *Ēvēn-nāmag* ‘Book of Institutes’¹, an encyclopedia of various branches of knowledge² compiled in the sixth century –precisely at the times of Xusrō Anōšervān (the text speaks of him thus: *im bay* ‘his present majesty’) – by some scribe(s) of the secretarial office of the Sasanians. Ibn Qutaiba, Ṭa‘ālibi, and others have given a few informations about it (كتاب الآيين) and have translated some passages of it.

¹ . Pers. *ēvēn* ‘law ; custom, habit ; tradition ; ordinance’ (Armen. օրէն). The name of this book is found in the VC, 38: *ud nigērišn bavandag-menišnīhā, ud abārīg ōn cōn andar ēvēn-nāmag nibišt ēsted.*

² « Le livre IV ne serait-il pas un résumé, une sorte de table des matières schématique, mais tout de même détaillée, d’un ouvrage plus considérable ? » J.-P. de Manasce, *Une encyclopédie mazdéenne, le Dēnkart*, Paris, 1958, 28-9.

Epigraph: niyāyišn dēn mazdesn ī juddēv ī ohrmazddādestān.
cahārum az gōbišnīhā vizīd ī az veh dēn hamōg
hufravard ādurfarrōbay ī farroxzādān ī hudēnān
pēšōbāy ō hamōg dar az **ēvēn nāmag** vizin.

Dk iv M 409-431

M⁴⁰⁹ hād.

ēk. bunēšt-iz <𐎠> x^vad-iz mānāg ast nē cimīg.

do. doīh ī nax^vist andar ušīgān³ az (kē ?) dahišn 𐎠𐎡 /bun⁴ ī ast
fradum vahman ; bē-š bun az ebgad vahān ī ast dahišn cim. ud do ud
abārīg bavandag-nigerišnīhā vēnīhed kū andar ēd xīr do 𐎠⁵/ham-
/rāyēnišn, ēd rāy ped and bahr and bun nēstīh, cē-š bun nām abāg
nāmcišt az jud-ēkīh (jud-ēvēnagīh ?) ud hambidīgīh āmad. az do
hambidīg pesāzišn-ē rāst ī husāz(ag) būd nē šāyed ; ud pez kanārag
tēz-sōgīhā brīd. ēd rāy ēdōn nē šāyed ī hān tēz-sōg ī do kust dāred ō
bahrān baxšīhed. cē ēk ī ped ēkīh ōstīgān x^vad abrīn. ēdōn az ham ⁺cim
ka-z garded ped x^vadīh āyed. ham ēk nē vinārīhed cōn tis ī az cim. ud
do-iz ēk ēk x^vad cim nē, bē doīh az cim, ud ēn nimāyed abar
bunēštaḡīh ud ōstīgānīh <ud> ēkīh ī ēk. ēkīh ud hambidīgīh ī donān nē
ēkīh ō ēkīh, bē ēk ō ēk. abārīg ī andar maragīhā ped ham šōn. ud do-
nāmīh ^{M410} ēg baved ka ēk abāg ēk gōbīhed ; enyā ēk ēk judāg ēk nām.

se. se bun nām az abzōn ī, andar ⁺ušīgān, ēk abar do ; ašavahišt ī
dāred andar amehrspondān gyāg ī sidīgar, ped fradum tarsagāhīh⁶. cē
az āfurišn frāz, fradum dahišn andar dādār tarsagāhīh ī baved sidīgar.
cōn x^vad ast dādār ohrmazd fradum, didīgar vahman ī ast fradum
dahišn, sidīgar tarsagāh ašavahišt ī bavīhist pediš vahman tarsagāhīh
az ohrmazd, az ohrmazd bavēnīdārīh. ud ham handāzag x^vadāyīh
peristišnīgīh ud bannagīh peristaḡīh, az bun dahišn ōrōn, ōstīgān ped
cihr, ud bannagān peristaḡīh ō xēm ī x^vadāyān handāzišn.

cahār. 𐎠𐎡𐎠𐎡𐎠𐎡 /cahārum/ andar ⁺ušīgān x^vadāyīh nāmīhist šahrever
aparzūd ox ēvēnag, būd šāyistan az pahlum rāst-kirdār tarsagāhīh

³ . ‘the Intelligences’.

⁴ . 𐎠𐎡 S.

⁵ . 𐎠 S.

⁶ . *tarsagāhīh* rendering Av. *aši-* f., *ahlāyīh* (rendering Av. *aša-*) is more proper here.

ašavahišt ī ast sidīgar ped bavišn ī az ōy ī didīgar vahman ī ast fradum dām. ayōxšust zēn driyušān abāg āmurzišn srāyišn.⁷

u-š ped 𐭮𐭥𐭥𐭥 /hamnāfīh/⁸ 𐭮𐭥𐭥𐭥 /abyuxt/⁹ ox-kāmagīh¹⁰ ud dēn abzōnīg āštīh¹¹, āsn xrad ud gōšōsrūd xrad ī vahman ham-zahagīg zahag, ermān-x^vāyišnīh¹² ud sōg ī ašavahišt hamnāfīg, ud ped hamnāfīh hamxāgīhā frāz-franāmišnīh oxīg x^vadāyīh ud radīg dēn ō dāmān rāyēnīdārīh, ud ebgad ānāftārīh, ud hamāg-x^vārīh¹³ mehēnīdārīh. ōh-iz ravāg-dēnīh ī yazdān andar gēhān, ravāg-x^vadāyīh +ī šāhān ped kāmag andar dāmān, u-šān ravāg-x^vadāyīh ravāg-dēnīh ī ast^{M 411} rāstīh peymān¹⁴. ud x^vadāyīh mādayān ped x^vēš nirōg dēn vābarīgānīh, ud dēn mādayān ped nirōg x^vēš rāstīh; ×abēzagīh andar abēzagān gōbišnān (abēzag-gōbišnān ?) ud gumēzagīh andar gumēzag gōbišnān harv do ēvēnag hambidīg kušīšnīg, pedīrag hamēstārān tagīgīhā ravāg; hamgōnag ped gōbišn kunišn ēvēnag-ē ātaš mānāg abrōzišnīg ēsm ī hušk ud hān ī x^vēd harv do ēvēnag ped sardīh ud huškīh, u-š snixr-vidāzišnīh, cōn pedīrift ēsted. gēhānīgān abēzagīhā ud gumēzagīhā-z druz pediš hamē vānīhed¹⁵ cōn 𐭮𐭥𐭥𐭥 (ped razmāh ?) 𐭮𐭥𐭥𐭥 /hām-spāsīh/ (hām-spāhīh ?), ud pez andar gumēzagīh, ud pez škeftīh ēvēnag abāg hambidīgān kušīšn. ēdōn-z dēn ud x^vadāyīh hamē frāyistīhā hux^vadāyīh pērōz, ud dēn ī rāst vābar ud kām ī yazdān andar gēhān ravāgīh, ud parvastagīh ī harv dānāgīh andar dēn mazdesn, drust-pettāyišnīh ī-š hux^vadāyīh, ud hamnāfīh ī-šān āgenīn 𐭮𐭥𐭥𐭥 /ud ped/ hupānagīh ud ravāg-dahišnīh ī-šān ēk ō did rāy-iz dahyubedān dēn vābar, dēnīgān dahyubedīh amāvand dāštan, mazdesn-varzīhā abar toxšend dahyubedān dād ēvēn, u-šān ēvēn dēnīg.

vištāsp šāh ka az kārezār ī abāg arzāsp pardaxt būd ō sarx^vadāyān abar pedīriftan ī dēn, frēstag ud nibēgīhā ī az vispdānāgīh¹⁶ pēsīd¹⁷,

⁷. Cf. Sr I.4 *xšaθrahe vairyehe ayō.xšustrahe marəždikāi θrāyō.driyaove: x^vadāyīh ped kāmag [šahrever mēnōg] ayōxšust [āhan vidāxt] ud āmurzišn ud srāyišn ī driyušān*. Cf. also Dk iii, M 136-137.

⁸. 𐭮𐭥𐭥𐭥 S.

⁹. 𐭮𐭥𐭥𐭥 S.

¹⁰. *ox-kāmagīh/ ox kāmag* rendering Av. *ahū vairyō*.

¹¹. *dēn abzōnīg āštīh*. Cf. Vd 3.1 *āxštaēda daēna vaca: āštīh [abāg vehān] dēn ped gōbišn*.

¹². *ermān-xvāyišnīh* rendering Av. *airyēmā išyō*.

¹³. *hamāg-xvārīh* rendering Av. *vispō.x^vāθra-* adj., an epithet of Paradise.

¹⁴. *rāstīh* and *peymān* continue the older technical term *aša* for ‘order, truth, harmony, law’.

¹⁵. Cf. Y 31.4 *vanaēmā drujəm: vānīhed druz*.

¹⁶. Cf. Dk iii M 405.

¹⁷. *pēsīd* ‘inscribed’ (lit. ‘adorned’), cf. Pers. *nibēs-* ‘to write’ < **ni-paisa-*.

mazdesn dēn, ped vas ēvēnag abzār ud frahang ; ud būd ī سوسد
 /hamōzegār/¹⁸ frahād سوسد¹⁹/-uzvān/²⁰ سوسد /muvmard/²¹ abāg
 frēstīd. سوسد /spitōg/²² ud arzrāsp ud abārīg ī ^{M 412} az bē x^v anirah ped
 dēn-pursišnīh ō frašōštar āmad hend, spurr-āgāhīhā visē kird.

dārāy ī dārāyān hamāg abestāg ud zand cōn zardušt az ohrmazd
 pedīrift nibištāg do peccēn ēk ped ganz ī سوسد /šasabīgān/ ēk ped
 diz ī nibišt dāštan framūd.

valāš ī aškānān abestāg ud zand cōn abēzagīhā andar āmad ēstād
 hamōg-iz ī aziš harv cē az vizend ud āšuftagārīh ī aleksander, ud ēvār
 ud rōb ī hrōmāyān andar ērānšahr pargandagīhā سوسد /cē/ nibištāg سوسد /ud/
 cē uzvān-abespārišnīg ped dastvar mānd ēstād andar šahr cōn frāz mad
 ēstād nigāh dāštan ō šahrīhā āyādgār kirdan framūd.

ōy bay ardaxšēr šāhān šāh ī pābagān ped rāst-dastvarīh ī tōsar hān-
 z hamōg ī pargandag hamāg ō dar x^v āst. tōsar abar mad, hān ī ēk frāz
 pedīrift, ud abārīg az dastvar hišt. ud ēn-z framān dād kū : frāz ō amāh
 harv nigēzišn anī baved az dēn mazdesn, cē nūn-z āgāhīh ud dānišn
 aziš frōd nēst.

šābuhr šāhān šāh ī ardaxšērān nibēgīhā-z ī az dēn bē abar
 bizeškīh²³ ud stargōbišnīh²⁴, ud cannišn²⁵, ud zamān ud gyāg²⁶, ud
 gōhr ud jahišn²⁷, ud bavišn ud vināhišn²⁸, ud jadag-vihirīh²⁹, ud
 gōbāgīh³⁰, ud abārīg kirrōgīh ud abzār³¹ ī andar hindūgān ud hrōm

¹⁸ . سوسد S.

¹⁹ . سوسد S.

²⁰ . *frahād-uzvān* rendering Av. *hitō.hizvah-*.

²¹ . سوسد S.

²² . سوسد S.

²³ . *bizeškīh/ bišehkīh*, ἡ ἰατρική, سوسد.

²⁴ . *stargōbišnīh*, ἡ ἀστρολογία, سوسد.

²⁵ . *cannišn*, ἡ κίνησις, سوسد.

²⁶ . *zamān*, χρόνος, سوسد.

gyāg, τόπος, سوسد.

²⁷ . *gōhr*, ἡ οὐσία, سوسد.

jahišn, συμβεβηκός, سوسد.

²⁸ . *bavišn*, ἡ γένεσις, سوسد.

vināhišn, ἡ φθορά, سوسد.

²⁹ . *jadag-vihirīh* = *vihirīh ī jadagān*, cf. Dk iii M 161 *nirōg ī gōhr ud vihirīh ī jadagān ud cīhr ī tan*, ŠGV 12.79 *vihirīh ī jadagān*. Pers. *vihirīh* ≈ Gr. ἡ μεταβολή. See Ammonius, In Aristotelis Categorias Commentarium, 105.

³⁰ *gōbāgīh*, ἡ λογική, سوسد.

³¹ . *abārīg kirrōgīh ud abzār*, cf. Dk vii *abārīg pēšag ud kirrōgīh*.

abzār/ pēšag: ὄργανον.

mēnōg-vēnišnīh gētīg-handāzag-nimāyišnīhā-z⁴⁷ harv do ēvēnag
 spurrīg azišān x^vāst x^vāhem. abāg-iz hān ī āzādīh-kirdārīh ī yazdān
 vāspuhragānīhā abar ērān rāy ērān šahr ped hamōg ī az dēn mazdesn
 frāz raft ī ^{M 414} pēšēnīgān hangad-dānāgīh 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤⁴⁸/hamōzišnīh/ ī
 ō-z hām⁴⁹ x^vanirah, hān ī āgāhān ped juttarīh pehikār nēst. ōn vasīhā
 abestāg-ēvāzīg⁵⁰ ped abēzag-gōbišnīh⁵¹ nibēg peyrāyišnīg az mādayān
 āyādgārīh ud 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤 /pādrām-iz āvāzīg/ andar gōbišn
 āgāhēnišn dāšt ēsted. pas-iz hamāg [𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤] 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤 /xānīg/ <𐭠𐭡> dānāgīh ī
 dēn mazdesn ēd-iz rāy ī-mān šnāxt ēsted kū ka hamāg vīrumand-
 uskārīšnīh ī bēgānag az dēn mazdesn dehān ō ēd gyāg rasend ped nōg-
 and-dānišnīh-ud-uskārīšnīh bēgānag az dēn mazdesn ud dānišn ayāftan
 pēdāgēnīdan, ō sūd-ud-𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥 /vaxt-kārīh/⁵² ī gētīgān āvurdan nē
 šāyend cand andar ušmurišn ī rad-ē⁵³ ped vēš-vizōyišnīh ud vēš-
 uskārdan vaxt. abardum x^vāyišnīhā framāyem hāmis 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤
 /muvmardān/⁵⁴ ī vēnāg ērdar ud huxēmdar ud veh nōg nōg a-sūdāgīhā
 abestāg ud zand uskārdan, ud ayābišn ī aziš ō dānāgīh <𐭠𐭡> gēhānīgān
 arzānīgīhā abzūdan. avēšān kē gētīgān ō šnāxtan ī dādār ud abdīh <𐭠𐭡>
 mēnōgān, cōnīh ī dahišn az dādār fradum ayāftan nē šāyistan, ayāb
 hamāg ayāftan šāyistan, guft, ped kam dānišn varanīg ; avešān kē
 pēdāgīh ī az dēn ī 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥⁵⁵/ast ī/ pez hangōšīdag ast ī šnāxtan
 šāyistan guft ped uskārgar ; ud hān kē rōšn nimūdan ped ⁺dānāg
⁺dēnāgāh dāstan ud az hān cōn harv dānāgīh bun dēn, ham ped nirōg ī
 mēnōgīg ud ham ped 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤𐭥𐭦𐭧𐭨 /pēdāgēnīdārīh/ gētīgīg, hān ī
 kas ^{M 415} dānāgīhā guft ka-z-iš az kadām⁵⁶ abestāg pēdāgīh
 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤/hāmis/⁵⁷ nē dāšt, ēg-iz ped pēdāgīh ī az dēn hangārd kē x^vēškārīh
 ped hamōg frāz ō 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤 /dehān/ (yazdān ?)-zādagān⁵⁸ burd.

⁴⁷ . gētīg-handāzag-nimāyišnīhā, cf Dk iii gētīg-nimāyišn.

⁴⁸ . 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤 S.

⁴⁹ . 𐭠𐭡 S.

⁵⁰ . Cf. Dk iii M 80 *niyāyišn dādār ohrmazd kas ō xvaršēd abestāg-ēvāzīg*.

⁵¹ . abēzag renders Av. *arəzu-* ‘straight, right’. Cf. *arəžuxda-*, *aršvacah-*.

⁵² . *sūd-ud-vaxtkārīh*, cf. Dk iii M 157 *sūdkārīh*, MHD 35, 9 *bar ud vaxt ī xvāstag*.

⁵³ . *ušmurišn ī rad-ē*, cf. Av. *ratuš.mərət-* adj.

⁵⁴ . 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤 S.

⁵⁵ . 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤 S.

⁵⁶ . 𐭠𐭡 S.

⁵⁷ . 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤 S.

⁵⁸ . 𐭠𐭡𐭢𐭣𐭤 S. Pers. *dehān-zādagān*, cf. Syr. ܕܗܢܙܕܘܕܘܢ.

panz. panzum andar ⁺ušīgān pessazagīhā ped x^vadāyīh tāšīd
 abzōnīg bavandag-menišn<īh> spendarmed ī ast ī کسو /zahg/ ped
 dahišnīh کسوسد /zahagīh/, ham-zahag-nirōgīh mēnōg ud gētīg, ud
 mēnōgān ud gētīgīg nirōg tan [] mārišnān ud گریوان /grīvān/ hāmis
 -س۱۵۹⁵⁹/vāxš/ ud gētīg ped bavandagīh [] aziš ud pediš andar abāg
 bavandag []-šnāsagīh-iz ī cigām-iz menišn ud gōbišn ud kunišn. cē-šān
 hampeyvann ō-z gētīgān abēzag-dahišnīhā pur-nēkīh bār, u-š
 gumēzag-pedīrišnīhā ast ī ōn mad ēsted cōn hampeyvann (D 10 ع
 -۱۱۵) hān panz abzōnīgīh pēšxradīh ud abārīg ī-šān nām andar dēn guft
 ēsted.

šaš. šašum andar ⁺ušīgān ped abzōnīg ud bavandag-menišnīh
 hamāg-ravišnīh hurdad ped peyvann pur-sardag abāg pēdāgēnīdan ī
 dāmān x^vēškārīh hangām ud humenišnīh ud hupānagīh ud rāh ī ō harv-
 kārīh ud harv-cārīh ud pedīrišn ud x^vāyišnīg spurrāgāhīh ع۱۳۵
 /abyuxt/ ع۱۳۵ /amurdadīhā ?/ (hamēnīdīhā ?) ud fravahr ud bōy ud
 ox ud uš ud xrad, ud kē ka abārīg ī mēnōg ولسو⁶⁰/-kārīh/ ع۱۳۵
⁶¹/gyān-āmēgīhā/ tan vinārdār ud rāyēnīdār ع۱۳۵ /hend/
 mārišnumandīhā āgāh-dāštārīh ī gyān tan pez peyvastagīh pēšān
 nihuftār xīr ī mēnōg ud hān ōn ع۱۳۵ ع۱۳۵ ع۱۳۵⁶²/peyvannišn ?/ cimīg
 x^vānīhed a-sūdagīh ped ayāftan ī-šān ēk ō did.

haft. haftum hupānagīh abāg hamāg-ravišnīh amarg-ravišnīh ī ast
 peymānīg ud ramagīg amurdad abzōnīg ud anhangirdēnīd ud
 hangirdīgīh ī ع۱۳۵ /dēsagān/ tōhmag zahag pur-spāh zahagān
 mēnōgān ī hend ped zahagīh zahagān tōhmag ī hāmis gētīg dēsagān
 azišīhā vas ēvēnag ped peyvann vidard az <an->ušmār dahišnān.

azišān ēk-bavišnīh ud ped haft hangirdīg spurrīgīh ud pur-sardag-
 spurrēnīdārīh ud hām-spāh ō x^vēškārīh ēstēnīdārīh, ud pediš pērōzīh ī
 yazdān ēn ēvēnag guft ī az ēd ī nivist pēdāg.

⁵⁹ . S. ع۱۳۵.

⁶⁰ . S. ولسو، T65, ع۱۳۵.

⁶¹ . S. ع۱۳۵ ع۱۳۵.

⁶² . S. ع۱۳۵ ... T65, ع۱۳۵ ...

dāmān-išān dastvar āgāh dēn-dānāgīh guft kū : ēk ēk dām
x^vēškārīh cē ud cōn ō kār barišn ped āgāhīh ī az mānsrōgbarān ī
dēnāgāhān abērdar dānīhed.

abar-šān akanāragīh ī zamān pēdāgīh ēk baved-nē-šāyistan <†>
dahišn bē andar zamān guft.

ud andar-šān sazišn ī kanārag-zamānīh abar vinārišn hamīh ī būd
baved ud ēk ō did ēn-z pēdāgīh guft kū : harv būd baved, ud harv
baved būd baved.

𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 /hāvand-ašān/ gyāg abar ast ud nē-tis, bē gyāg ī tisān
cand tisān, tis kanāragumand ; ud gyāg-iz hamāg az tuhīgīh, ud tuhīgīh
mānāg gyāgīg akanārag guft ped abastagīh cōn ped zamān dādār astīh
akanārag-zamānīhā 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 ⁶³/abar-z-išān/ nēst-tis guft cōn [] būd
baved.

baxt ^{M417}-išān abar hān ī brihēnīdārīh ped kunišn, ud kunišn abar
hān ī kirdārān, brīn-z [] andar mēnōgān gētīgīg x^vad 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 ⁶⁴/anāy/ vizīd
𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 /kamīhā ?/ guft. baxt abar hān ī az mēnōgān, kunišn abar hān ī
az gētīgān.

handāzišn (ī) vēnišnīg andarvāyīgān dā-z ō rōšnān ī abardar ped
𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 /candīh/ u-šān 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 ⁶⁵/ōgrāyīh/ hān ī ham-nihādag, hān-z ī
jud-nihādag, ulīh ud frōdīh ud abārīg kust-varđišnīh andar zamīg-
peymānīh baved ; u-š abzār cašm ud cōbīzag.

ārāyišnīhā ī candīh ī 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 ⁶⁶/ / xīr nirōg kē nirōg xīr nē ped
cōbīzag 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 /x^vēhend ?/.

ārāyišnīhā ped ⁺dibīrīh handāxtan ī gāhīhā ō ham-𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 (T65
𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣) /dagrīh ?/ ud hāvand-𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 /sangīh ?/ ud 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 /āvāz-
nivāgīh ?/ frāyist ō mād ī soxan amaragānīhā ud zāyišnīg
(nizāyišnīg ?) x^vaš-srōdīh nāmcištīg ayyārīh cōn vas-nāmīh ēk tis ō

⁶³ . 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 S /abar-z gyān/.

⁶⁴ . 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 S.

⁶⁵ . 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 T65, 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 S.

⁶⁶ . 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 S.

ayāb bē-z zamān ? nivistag abē-frazām šāyed ayāb nē ? ud hamāg ī kirīyed baved nūn ped dānāgīh parvastag ayāb nē ? ud agar abāg bun^M
⁴¹⁹ nirōk-kunišnīh-iz ī akanārag-zamānīhā dēn dānišn gōbed, ud pas peyrāstag cē, peyrāstār kē, u-š tuvān cihrīk-kunišnīh ped cē ?

ud društāg-x^vāyišnīhā ēn-z kū : ka kām-hanzāftārān ī dādār cim nikōhišn az stāyišn ped cē juttar, ud garzišn-burdšnōhrīh ped cē pēdāg ?

tis-ē vas cōn cim ī kamgarmīh ī 𐭪𐭥𐭥𐭥 /bābil/ zamīg hān ī az zamīg zamānīg 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥 /handēmānīh ?/ ī x^varšēd bē fradāg ī 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥⁷²/ēvārag ?/ az hān ī ped nēmrōz cand u-š ēk andak-dūrīh az hān ī nēmrōzīg ud ēk x^vēdīh ud abārīg andarvāy ī zamīgīg andarg vēš-estīšnīh ī az hān ī ped nēmrōz do ēvēnag : ēk azēr-āhangīgīh abāz-vaštāg az hān ī ātaš ud kam-pēdāgīh ped 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 /abrōkkar-uš ?/ 𐭪𐭥𐭥 /cim ? cašm ?/, ēk kam-zōrīh ī 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥⁷³/stī/gētīg-abzār-uš ?/ cašm ped nirōg-dādārīh ī ahrāmišn ī ō abar.

𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥 /hišt-/kēnīh-išān ped bōxtišn ī az 𐭪𐭥𐭥𐭥 (D10 𐭪𐭥𐭥𐭥) /dogānag/ bīm ōstīgān drubuštīh guft.

kē azadār andar-z vanīh ōy <𐭪𐭥> vānīdag, rāst-gōbišn andar-z grān-menišnīh, ud andar-z gursagīh ped pahlum-𐭪𐭥𐭥𐭥 /cinīh/ vizīn abar kird ēsted.⁷⁴

hutōhmagīh gōhr-gugāyīh pēdāgdar kuned kū 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥 //75, ud pas-iz 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥 cimīkkunišnīh ī dahebedān rāy hamē abarmānīgīh grāmīg dāštan. kē-z abāz ō avēšān ī ped abestāg pēdāg tōhmag ušmurdan nē dānist ka abāz ō vindād-𐭪𐭥𐭥𐭥 pēdāg būd ped⁺ abarmānīgīh hangārd<an>.

ōy bay ardašēr šāhān šāh ī pābagān, parzūdagīh ī-š x^vadāyīh az cand pid ud niyāg rāy, ped^{M 420} dahebedīh kam-sazāgīh. ud dēn-āgāhān abar pēš-iz madan guftan-z ī dēnāgāhān aviš āgāh būd ī ōy bay

⁷² . 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥 S.

⁷³ . 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 S.

⁷⁴ . Cf. Dk vi (51) M 482.

⁷⁵ . It seems that sptk'1 is the same word as syptk'n (syptk'1?) in Kirdēr's inscriptions.

hān ī 𐭠𐭣𐭥 /ōn/ (harv do ?) gēhān sūd⁷⁶ abāz-ārāyišnīh ped x^varrāh. ud ēn-z guft kū : « peyrāstag ī ōn vazurg pēš-iz az rasišn ī ōy ī x^varrāhumand ud ōy-iz ī āvām frazānag-āgāhīh ud vahān ī toxšišn baved. » enyā hān ī a-peyrāst 𐭠𐭣𐭥𐭥 (D10 𐭠𐭣𐭥𐭥) /jastag/ pēš az madan nē ayābīhed.

baxšišn ī kardagīhā starušmārān ped hangārišn dārend cim andar bun ī 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥⁷⁷ /dā sōgīhā ?/ ī bahrān nēm nēm abāg marag 𐭠𐭣𐭥𐭥⁷⁸ kār-barišnīh ī xrad 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 /x^vāh ?/ hān ī abārīg-iz vas ēvēnag 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥⁷⁹ /peymān ?/ az nibēg ī zamīg-peymānīh pēdāgīh. māyagvarīhā handāg ī starušmārān pez zamīg-peymānīh, ud hān ī bizeškān ped cōn-𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 /hambannišnīh/ (hambavišnīh ?) ud ēstišnīh ud 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 /višišn/ ī hambidīgān ī ped cīhr⁸⁰ x^vāst. ud cōnīh bavišn vināhišn, ud cannišn jumbišn ī tisān, ud zamān gyāg šnāxtan, ud 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 /āfurišn/ (āvārišn ?) az 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 /āvurdār ?/, ud gōhr az jahišn, ud astīh az pēdāgīh, ud cē, juttar-tisīh az astīh xūb vizīdan, ud ped nāmcištīg šnāsagīh dāšt ēsted jadag-vihirīh kirrōgīh andar amaragānīhā ped ham-āfurišnīgīh ud az ham gōhr jahišnīh ud āmēg gētīg cigāmiz gīrišnīg (kunišnīg ?) ud ēkānag juttarīh ped juttanīh ud jahišnīhā jud jud judāgān ī ped 𐭠𐭣𐭥𐭥 /dēsag/ vāspuhragānīhā az x^vēš baxtīg tōhmag-bunīh cōn aspān az fradum asp, vādrangān az [𐭠𐭣𐭥] fradum vādrang, ud drust-abespār^{M421} išnīhā ud pedīriftārīhā vinārdan ī hamtōhmag ped dēsag pēdāgīh nāmcištīgdar ped cōnīh.

pe-šān ēvēnag-ē bun gōhr tōhmag ī ōn cōn cašmān vēnāg nirōgīh ī bē-z 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 /handēmānīh ?/ ī vēnišnīg tis dānāgīh-iz akanārag-zamānīhā ped ham nirōg ud hāmis dahišn, u-š 𐭠𐭣𐭥𐭥 /dēsag/ ped peyvann cōn bām az peyrōg abāz kird šāyistan-z ī x^vābar dādār ped x^vēš nirōg hamgōnag guft.

azišān dēn dānāgīh veh ēr x^vadāyīh ī dēn burdār ī dānāg kē x^vadāyīh meh x^vadāy cim. ēk abāyišnīgīh ī dānišn ō sūd, sūd ō x^vēšāvand, ud ēk azišīh ped x^vadīh būd šāyistan guft.

⁷⁶ . Cf. Dk iii M 234 *sūd ī harv do gēhān*.

⁷⁷ . 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 S.

⁷⁸ . 𐭠𐭣𐭥𐭥 D10.

⁷⁹ . 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 S.

⁸⁰ . Cf Dk iii M 162 *handāg ī tanbizeškīh ped tanbizeškīh abar-z cōn hambannišnīh ud vinārišnīgīh ud višōbišnīgīh ī hambidīgān ī ped cīhr*.

yazdān-išān kām framān an-hambasān guft.

dānišn-išān abar tis guft.

tuvān-išān abar nē kirdan nē bē abar-z abāz-اساس /āhangīh/ ī az kirdan jumā abārīg kirdan guft.

dādvarīh-išān az dēn vizīr ī dādār framān abar cihr ī gēhān darmān ī bēšazdum ud dād-iz ī abar astišnīh az ham bē spurrīgīh abērdar ped do guft, ēk abēmustīh, ēk x^varraḥ-pādārīh. ud az ham cim tōzišn اسس /dogānag/ pēdāgēnīd, ēk ped tan, ēk ped x^vāstag.

andar jud jud ēvēnag اسود (D10 اس , S اس) / (ēvēnag-)ān vas?/ ud mānsrōgbarān ī dādāgāhān dānend kē abar hān ī kas ped vināhgārīh ī اس (S اس) /ham nimōn?/ gōbed kū “gugāy ham”, ēdōn-š gōbed ud اس /xustūg/ baved ped nigīrāyīh ī az x^vad vināhgārīh būzišn cē dādāgāhān dānend.

bavišn-išān ī andar stūmand ī ē^{M 422} az ham-bavišnīh⁸¹ ēk ōn baved guft cōn az hambavišn<īh> ī āb ud xāk xištān xānag bavišn, ud az hambavišnīh ped hamšōn vināhišn.

ast-išān abar tis ud abar-z اس /nē-/tis, ud tisīh abar ast ud abar-z nēst, ōn guft ēk abar tuhīgīh astīh, ud abar būd baved tisīh.

māyag-išān handāzišn hān ī andar اس /dahišn/ (jahišn?) azabar اس (S اس) nirōg ī kunišn andar hān astīh nē uskārd.

dahišn-išān ped cim ud ō kār ud cim cē abāyišnīh dā cē abāg abāyišnīh guft.

bannag-abuxšūdārīh-išān abar ōy guft kē ped cār nē bēšed.

dānist-išān kanārag-zamānīg ud dānāg pez dānāgīh akanārag-zamān guft.

acār-nē-būd-išān frāz peyrāstan nē uskārd.

⁸¹ . اس S /hambannišnīh/.

ud bun-išān ped ōstīgānīh nimūdan pas tis aziš pēdāgīh guft.

dušox-išān tār x^vand rōšn nē.

hambidīgān-išān cōn garmīh ud sardīh ud x^vēdīh ud huškīh andar
ēd tan amēzišnīg pesāxt **ووسوسلو**⁸²/-agīhā kārīg ?/, ud pešān
zīndagīh-iz vinirdan. ud vahān ī pettāyišnīg<īh> ī tanān az-iz
mehmānīh ī vināhišngārān cōn sardīh ud huškīh hān ī višōbišn mad az-
iz bavišngārān cōn garmīh ud x^vēdīh. ud harv cahār ped peymānīg
hamrasišnīh vinārišn, ud ped frāybūd ud abēbūd višōbišn. u-š būd cim
ēk astīh. jud-**سوس ۳۳**⁸³/dahišnān-z ?/ nē hamāg ēk ō did pedīragīg
hamēstārīg. **سوس**⁸⁴/ēdum/ hambidīgīhā kušīdārīh, bē^{M423} jud jud hān ī
ō x^vēš^xvāspuhragān pedīrag hambidīg cōn sard ō garm ud hušk ō
⁺x^vēd nāmcištīg spuxtārīh, ud abāg hān ī kustagīg hamēstār rasišn hān-
z ī nē spōzišnīg bē pādīrān-kārīg andar **سوسوسوس**/āmixtagīh/, ud **س**
/hō ? anī ?/ ped ham-šōn huškīh abāg garmīh, sardīh abāg ⁺x^vēdīh. ud
hamdahišnīg husāzagīh ī garmīh abāg x^vēdīh, ud sardīh abāg huškīh.
ud bastīgīh ī-šān dušvizār az āgenīn ped hān bun amēzišn huškīh abāg
garmīh, ud sardīh abāg x^vēdīh. **س**/nē ?/ ōn garmīh abāg sardīh, ud
x^vēdīh abāg-iz huškīh nazdīg **سوس ۱۱۳**/pettūdan ?/ šāyistan ; ud abāg-iz
سوسوس⁸⁵/hamvārīhā ?/ kušīdan ī-šān nūn-z ēk ō did cand pettūgīh ud
a-vardišnīg ēstād nē šāyistan. pez ham-cim tanān andar gumēzagīh.
pas-iz ped ēd šōn hambidīgān āgenīn a-sāzišnīgīhā. ud andar-z ē tan
mēšag⁸⁶ kušīdārīhā **سوس**⁸⁷/kirdag/ ham-parvannīh. ud hān višōbišn hān
ī az vināhišngārān, ped frāyīh az stōbēnīdārīh ī-š⁸⁸ hān bavišngār ī
pedīrag hambidīg, ud ped kamīh az hambannīhā bē **سوسوس**⁸⁹/kišīdan ?/
ī-š az hān bavišngār ī amēg ; hān ī az bavišngārān, ped kamīh az
ānābišn ī x^vad bār ī bavišngār ud ped frāyīh az abāgīh ī vināhišngār ī-š
amēg ; ud andar stōbēnīdārīh ī-šān hamēstārān abāg ānābišn ī-šān

⁸². **ووسوسلو**. S.

⁸³. **سوس ۱۳** D10.

⁸⁴. **سوسو**. S.

⁸⁵. **سوسوس**. S.

⁸⁶. **سوسوس**. S.

⁸⁷. **سوسوس**. S.

⁸⁸. **سوس**. S.

⁸⁹. **سوسوسوس**. S.

hambidīgān pez bē ۱۳۰۳۰۳۰۳۰⁹⁰/kišīdārīh ?/ ī-šān jud-dahišnān ī āmēg,
ud abārīg cand ēvēnag margīh ud višōbišn ī nē az ēd ōn vahān bavišn ī
nē^{M 424} az hambidīgān guft.

cōn vizīdārīh ī kadār-z-ē ped x^vēškārān az ۱۳۰۳۰۳۰۳۰۳۰
⁹¹/pōryōdkēšān/ abārīg u-šān abārīg-iz ī avizīrišnīg andar rāyēnīdārīh
abar-astišnīh aviš ۱۳۰۳۰۳۰۳۰۳۰ /pardazišnīh/ [۳] u-š apardazišnīhā
۱۳۰۳۰۳۰۳۰۳۰ /parzūdagīhā/ pōryōdkēš mard ka-š abestāg ud zand drust-
āvāzīhā pād, u-š pēdāgīh ō gēhānīgān āgāhēnīdan, ud ۱۳۰۳۰۳۰۳۰
(۱۳۰۳۰۳۰۳۰) /frāxīhā/ (frašnīhā ?) vizārdan, ud jud-pehikārān ērangīh
pēdāgēnīdan, ud ۱۳۰۳۰۳۰۳۰ /hāzišnīg ?/ handāxtan ud ۱۳۰۳۰۳۰۳۰
/hāxtagān ?/ huškīh ud ۱۳۰۳۰۳۰ /namgenīh ?/, ud yazišn yazdān
dastvarīh dahyubedān vizīr ud dādvarīh ī kišvarīgān kirdan.

ud cahār pēšag mardōm ped x^vēškārīh vizīdār ped pursišn pesox ī
cimīg abēvahānag, ud cāšīdārīh ud yaštārīh ud abārīg āsrōnān niyābag
ravāg dāštan ۱۳۰۳۰۳۰ ۱۳۰۳۰۳۰⁹²/spurrīg šāyed (šāyist)/ ped xūb a-
parzūd u-š abēristag dāštan az mēšag griftārīh pediš abzōn-x^vāyišnīh ī
dēnāgāhīh ī rāyēnīdārīh ud abārīg hān xīr ud abēzagīhā-dārišnīh ī
harvispāgāh ī gumānvizār ī driyušān šnāyēnīdār mazdesn dēn u-š
abēniyāz nōg mādayān ud ۱۳۰۳۰۳۰⁹³/nibēgīhā ?/ ped x^vēš-nāmīh
ārāstan pardazišn ud nix^vārišn nē būd nē ۱۳۰۳۰۳۰ /ōgrāyīd ?/ ped
pedīxīh ud abēbīmīh ī tanīg ud abārīg bavandakkarīh ۱۳۰۳۰۳۰ ۱۳۰۳۰ /kam-
cihišnīg ?/ dāštan.

ped abaxšīh kirbag mizd appārīh vināh pas-iz tōzišnīh cim ēk
x^vēšīh ī mizd ud ax^vēšīh ī tōzišn guft.

cim-išān ī ped framānspōzīh dahyubedān marg-puhl-arzānīgīh vas,
u-š ēk ۱۳۰۳۰۳۰ /višād/ ī ped framānspōzīh^{M 425} bann ī hamāg vināh ī

⁹⁰ . ۱۳۰۳۰۳۰۳۰۳۰ S.

⁹¹ . ۱۳۰۳۰۳۰۳۰۳۰ S.

⁹² . ۱۳۰۳۰۳۰۳۰۳۰ S.

⁹³ . ۱۳۰۳۰۳۰ D10, ۱۳۰۳۰ S.

ped ruvānframānīh ī x^vadāyīh-iz ud ⁹⁴دښمن /dēn x^varraḥ ?/, u-š bast ēsted hān ī دستان /a-dastvarīh ?/ grāyīh hān grānīh.

ēk abāg دستان /hišt-dēnīh/ brīd-rāhīh ī az bēšāzēnīdār ī ruvānbizešk guft.

māyagvarīhā ērānšahr ped pahlumīh ī کس /zay ?/-meyānīh ī gēhān sar-rāyēnišnīh ī pez mārišnān azištīh ud مهران /mēhanīh ?/ haftkišvar x^vadāyān pediš mehmānīh ī dēn ud kayān abārīg x^varraḥ cē andak ud avišān peyvann ud azišān āyišn hāmis cim ī mehīh ud abardarīh būm ud cimīg šāhān šāh ī ērān dahyubed ud baxšišn x^vadāyīh ī haftkišvar x^vadāyān az ham dahyubedīh, ud brāh az ham x^varraḥ, ud bām az ham brāh, ud dānāgīh az ham dēn, abērdar abzār az ham hamōg, nirōgīh az ham nimōn, nūn uzmāyišn az ham višādrāhīh, ud tankirdārīh az ham nirōg, ud pānagīh az ham pādārīh, abarōzīh ī هم /hamāg ?/ ērān abārīg ī ham rāyēnišn rāy hān-z ī bē-kišvar dānišn, hamōg ud abzār, kīrrōgīh ud hunar, ud تاي /tāy/ ud ābādīh ud tuvānīgīh ud hāmis abāyišnīg ī pešān وخت /vaxt/ ped x^vēšīg. abar x^vadāyīh ī ōy ī ērān dahyubed ud abrīd aziš. māyagvarīh ī ērān abar-š rāst xustūgīhā handāzag-abzārīh-iz ī tis hangārd ēsted ham ped bun x^vēštīh ud ham ped وپل ⁹⁵ pedištīh. ud frēstagān ī az bē-kišvar ka-šān az abdīh ī vidimāsīh ī dīd bē tuštīh ud vidimuštīh ud سستگ /āgištāgīh ?/ ud māndagīh abar pēdāg^{M426} īhist pešān nē وپل ⁹⁶ /afsōsīd/ ud bē وپل // vistāxīh abar وپل /burd/. nōg دست /handēmān ?/ abērdar ped soxan x^vēš dāštan ō anī tis nē burd nāmcištīg ayyārīh uš. kē ped fradum دست ⁹⁷ /handēmānīh ?/ ī andar gōbāgīh ī pēš x^vadāyān bē nē mānd ka nē az stardīh būd ped ast dil [و] ušiyār dāštan az bē mānd ēg-iz vizīr ped vadxradīh ud ašgahānīgīh abar nē kird [cē nē ⁹⁸ دست] دست /cē-šān ?/ dānist kū azēr hān x^varraḥ و ⁹⁹ brāh nē vas dil bē ēsted ud

⁹⁴ . دست T65, دست S.

⁹⁵ . وپل T65.

⁹⁶ . وپل S.

⁹⁷ . دست S.

⁹⁸ . دست T65.

⁹⁹ . دست S.

x^varšēd-nigerišnīhā būd ka-šān abāz-iz ō bahr ī 𐭮𐭥𐭥𐭥 // dād ped vēš-
vistāxēnīdārīh abāz uzmūd. soxan ōh-iz hān ī pēš x^vadāyān cand kār bē
nē mānd ō hangirdīgīh handāxtan ped xūb dāšt. andar frašn-pursīdārīh-
vizārdārīh ō pēš-𐭮𐭥𐭥 ¹⁰⁰/soxanīh/ bē ped hān ī cōn ō frēzvān-kunišnīh
ahlemōgān pēš az x^vad-griftārīh dā ōst nē kirdan pēš az x^vad ud
pursed.

soxan ud frašn ī hampehikārān niyūšīdan andar-z pehikār ō frāy-
gōbišnīh nē nix^vārdan ud frašn xūb bē niyūšīdan ud andar-z pehikār
pursīšn ī ēk vizārišn hān ī vas vizārišn vas 𐭮𐭥 /rang ?/ bē šnāxtan.

bavandag ud ayārdēnīdārīhā ōn kū tan xūb pēdāg bē 𐭮𐭥𐭥𐭥 /kirdan/
abāz pursīdan gōbišn ī hampehikārān 𐭮𐭥 ¹⁰¹/bann ?/ ī avardišnīg pediš
ud anōgrāyišnīhā cē hampehikār nē x^vēš aviš nē dād hān ī x^vad xvēš
pediš nē hišt ud az sūdāg-būzišnīh x^vābarīh ī ped xvad ^{M427} x^vēš nē
hišt būzišn drō varanīgīh 𐭮𐭥𐭥 ¹⁰²/vēšīh ?/ ud nimāyišngarīh
pahrēzīdan ped bōxtagīh rāstīh harv ēvēnag abēgumān būd ēc ēvēnag
aziš bē nē ēstād ped 𐭮𐭥𐭥 /vaxr ?/ tēzīhā xustūgīh pēdāgēnīdan, hān ī
dānist nē šāyistan cim ī dānist nē šāyistan nimūd [𐭮] ud az-iz
hampehikār x^vāst nāmcištīg šōn. ud drō ka-z kār-ē pediš rāyēnīd ēstād
nē stāyīd, u-šān rāst-iz ped kāriḡīh hān x^vand ī sūdumand ud
pedīrīftag ¹⁰³. meh-sūd ¹⁰⁴ dahišn abērdar hān ī hām dahišn uskārd.
andar frāz-rasišnīh kārān vidarg vēš ud toxšīdan ō hunar-vindišnīh 𐭮𐭥𐭥
¹⁰⁵/ōh ... ?/ ī meh [𐭮] guft.

uzmūdārān-šān ī 𐭮𐭥𐭥𐭥 /do hu ud duš ?/ ped hamnibardīg
kušāgīh, ēk abāz-vaštāg az ōy ī did rāyēnišnīhā bārag ud zēn 𐭮𐭥𐭥𐭥
/ud gurdīh ?/ (vinirdagīh ?) ud pedīxīh-iz ī tan srāyišn aziš stadan pas
andar ō hamkunišnīh 𐭮𐭥𐭥𐭥 ¹⁰⁶/ēstēnīdan/ nē ped xūb-uzmūdārīhā
hangārd.

¹⁰⁰ . 𐭮𐭥𐭥𐭥 T65, D10.

¹⁰¹ . 𐭮𐭥 S.

¹⁰² . 𐭮𐭥𐭥 S.

¹⁰³ . 𐭮𐭥𐭥𐭥 S.

¹⁰⁴ . 𐭮𐭥𐭥 S.

¹⁰⁵ . 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 S, 𐭮𐭥 T65, 𐭮𐭥 D10.

¹⁰⁶ . 𐭮𐭥𐭥𐭥 S.

سید و اور سو¹¹⁵ ī hindūg, megistīg ī hrōmāy¹¹⁶, ud abārīg ī az hān šōn
abāg bun nibēg¹¹⁷ ī ped ganz ī سوسوس /šasabīgān ?/ ōh handāxt, ud cē.

andar-šān virāyišn abāg ابا عه /ō cim-/x^vāstārān¹¹⁸ ī ham āgāhīh¹¹⁹
ōh nimūd.

nibēg-išān ī vīrumandān nōg ārāst. ē cē az bē-kišvar āvurd س /ā/
nigerīd ud ā vizust, frāz nē hišt, nigūnīh ud bēgānagnāmīh rāy nē kam
pedīrift. ud būd ka vaxšišn ī dānāgīh rāy vēš-iz stāyīd pez nām ī^{M 429}
bē-kišvarīg nibēgīhā nihād, nē vizūd.

ēk-išān nibēg ud mādayān ped bavandakkarīh ī harv āgāhīh ud
dānišn ī andar nibēgīhā ud mādayānīhā pēdāg nē kird, bē-šān jud jud
az bun nibēg ud mādayān ī x^vēš x^vāst. ud⁺hangirdīg x^vānend nibēg-ē ī
ped ganz ī سوسوس /šasabīgān ?/ abar hamāg soxan.

andar-šān tan ī mardōmān cahār pēšag ī gēhān ped baxšišn : abar
sar āsrōnīh, ud abar dast arsēštārīh, ud abar aškam vāstrōšīh, ud abar
pāy hudoxšīh. ud azabar cahār سوسوس (T65 سوسوس) /pēšag/ abar gyān
abar-z gyān ox-ud-x^vadāyīh guft.

gōbišn-ē ayāb kirdag-ē ī ped do gyāg سوسوس¹²⁰/jast ?/ hān ī pas az
hamōg [س] hān ī pēšag abērdar hangārd.

ērān hamē peymān stāyed, frāybūd abēbūd nikōhed. ped hrōm
filāsōfā, ud ped hindūgān dānāg, ud ped abārīg⁺ gyāg šnāsag hān
abērdar stāyīd kē gōbišn-nizūmānīh azišān pēdāgīhist, frazānagān ī
ērānšahr pessannīd ēstād.

dānāgān frāyist vindišn ōh-iz hān ī az x^vadāyān abēr arzānīgīh
madan ped vazurg hambār ud drubuštīh ud abar az arzānīgīh bahr-
gīrišnīh (kunišnīh ?) ped grān bīm ud puhl ī ēdar ud ānōh dārend, ud
andar nix^vārān ī abar ō peymānīg س /bār ? bahr ?/-vindišnīh pahrēz ī

¹¹⁵ . سید و اور سو S. An unknown astronomical book, *Gāra-koša-ka?*

Grahakoṣṭhaka?

¹¹⁶ . The Greek Μεγίστη (μεγάλη σύνταξις of Ptolemaios).

¹¹⁷ . i.e. the books in the original languages.

¹¹⁸ . That is to say, the teachers (Skt. *kāraṇika*), cf. *VZ bē ō cimxvāstārān
nimūdan*.

¹¹⁹ . That is, the students, cf. ŠGV 1.8.

¹²⁰ . سوسوس S.

az hān āhōg nē ١١١١١١ /hilend/ ud nē-z cihrīg ped šōnīg bahr ١١١١١١
¹²¹/x^vāyišn/ ١١١١١١ /vinastārīh ?/ rēšīdārīh bavend x^vēš mēnōgīh mān
ud vis ud zand ud deh, ud mān dā-z ١١١١١١ /ē ?/ ١١١١١١ /bār/ ped anarzānīgān
gāh-^{M430}gīrišnīh dānāgān abāg x^vāst ī meh-gāhīh andar x^vadāyān ōh-iz
andar pāymār mihgār-x^vāyišnīh vas-١١١١١١١١١١١١ /bunēštīh-iz ?/ ī
abārīg pedyārag ī aziš zāyīhed, ud andar ١١١١١١١١١١١١ /afrahangīh ?/
١١١١١١١١ /a-riftīh ?/ pedīrišnīh pur-būzišnīh ī ōy ī x^vadāy kāmāg [١١١١١١] ī-š
ped hān afrahangīh ud abārīg kird ī hān kāmāg rāh ō abēr vehīh gāh
١١١١١١١١ ¹²²/nišēb ?/ ud nazd-kunišnīh-iz [١١١١١١] ī-š mēnōgīg ō gāh ī abar
pedīrakkušišnīh ud cērīh hān ī ōy ī x^vadāy ud abārīg ī abar ham (/ im)
dar abēr nigerend ud hān-z rāy gāh-vinārišnīh ١١١١١١ /mizag ?/ veh
dānend.

sālārān ١١١١١١١١١١١١ /peyvāhišnīg ?/ mard abar ānāftan ī kam-
١١١١١١١١١١١١ /peyvāh ?/ kas ēvāz ped ham (/ im) cim az nazdīgīh ī sālārān
toxšīdan nē x^vēš ١١١١١١١١١١١١ /peyvāh ?/ dōstīhā ōh-iz ka ١١١١١١١١١١١١١١ /a-
pedīštīh-iz ?/ abārīg gyāg abāyed u-š az rēzišn ī ō gyāg-ē cārag nēst.

dānāgān ka-šān acārīhā pedīruftagīh ī az sālārān ayāb hišt-
peristišnīh [١١١١١١] ud toxšāgīh ī pediš abespārišn ō hunsandīh ī aziš baved
ēdōn veh menend ud āsān-menišnīh-iz ī x^vēš nē sūd ī az dar ped
١١١١١١١١١١١١ /hišt/ az griftārīh ud frāz ١١١١١١١١١١١١ /nīd/ ped andar hišt ī
x^vāyišnīgīhā hangārend [١١١١١١] u-šān nimāyišn hān ī sūdumand ud kunišn
andarōn ud bērōn-ēstišnīh ast pessazagīhā baved.

dānāgān dar ī aviš franāmišn āhangīg frāz az hān ī yazdān nōh
abērdar dōšend ī ١١١١١١١١١١١١١١١١ /pādixšāyān ?/ dānāgān ١١١١١١١١١١١١١١
/darbānān ?/ rādān kirdspāsān aviš-emēdān dōšārmīgān ud ped ^{M431}
١١١١١١١١١١١١١١١١ /acār ?/ ō hān-z ī bīm, u-šān ped bar-dahišnīh ōh-iz ī
niyāzumandān.

dānāgān ١١١١١١ /rōz ? ranz ?/ ud pih ī rōzīg ud bīm ud hambār ī sālīg
handāzag bē šnāsend, ud vazurgīh-iz ī mēnōg xīr ud ١١١١١١١١١١١١١١١١

¹²¹ . ١١١١١١١١١١١١ T65.

¹²² . ١١١١١١١١١١١١ T65.

¹²³/dagrzamānīh ?/ ī peyrāst ēsted rāy abar x^vēš cōn baxšišn zamānīg-iz
niyābag ped rōzīg az sidīgar ped hambār vinīgarīh ud az atarsišnīg
apahrēz nē سوسا سوسا /ud abēvināh/ šādīh bahrvar ud dānāgīh bar
pezāftār bavend.

tan dāšt dānist kār ī aviš būd ēsted xūb bē šnāxtan andar rāmišn ī
az spurr-x^vēškārīh tuvān-sāmān aparzūd سوسا سوسا /azišīhā/ šōnīg
hunsandīh zīvistan. ud abārīg kird dānist.

agar-t vurraved hamuxtan ka-z kār ī frazānag nazdīg, ud ka juttar
viyābānīhā ud gumān ayābišn ud x^vāyišn šavē ō viyābāngarān ī vas-
ēvēnag.

kē-m hamōzed ? dēn dastvar ī dānāg.

cē-m hamōzed ? se pahlumīh, kū pahlum ēdar ud ānōh ud ped tan ī
pasēn.

mizd cē x^vāhed ? kirbag.

cōn-um tuvān hamuxtan ? سوسا سوسا (T65 سوسا, D10 سوسا)

/dastvar ī dēn/ gōbed.

kē-m frāz nayed ? x^vad frāz šav !

ped kadām rāh ? ped vahman-mehmānīh.

ped cē abzār mehmānēnam? ped bavandag-menišnīh.

ped cē handōzam bavandagmenišnīh? ped xrad ušiyārīhā-
nigerīdārīh.

سوسا¹²⁴/ašmā/ jār-ē vāzag do bē hamōz! hangad se kun ud hangad
se hil!

cē hīlam, cē kunam? hīlam dušmat ud dušūxt ud dušvaršt, kunam
humat ud hūxt ud huvaršt.

u-t ēd harv hamōg ī frārōn.

¹²³ . سوسا سوسا S.

¹²⁴ . سوسا S.